

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héti és
 Ennep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.
 A szerkesztőség kérésre visszadárja
 vagy megőrzésére nem vállalja.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 26.

Üres állás.

Naponkint érkeznek újabb hírek a régóta megüresedett kapitányi állás betöltéséről, naponkint eltűnnek igazolás nélkül, hogy újra még pozitívabb formában jelenjenek meg.

Miért e halogatás ily fontos állásnál?

Két dolgról lehet ezen állás betöltésénél szó. Maradjon-e a régi állapot, vagy modern alapon újjá szervezzék-e a rendőrséget? Vagy más szóval, csak a rendőrkapitányi állást akarják-e betölteni, vagy a renden észlelhető hiányokat is.

Hogy melyik lesz a határozatnál döntő e két kérdés közül, az bizonyára a közérdeken kívül a pénzügyi kérdéstől is függ. Azt hisszük, személyi kérdéstől nem függ, mert hiszen akkor nem is íránk e dolgról.

Utolsó időkben sok mindenféle baj volt a rendőrségnél. Nem kell ezt a mondatot okvetlenül megrovásként venni, mert természetesen előfordul ez más testületnél is, ha soká nem háborgatják csendes napi munkájuknál. A rendőrök száma is kevés, a mennyi van, az sincs elég ügyesen kiképezve, meg aztán folyton ismerős emberek kerülve egy branzsba, hamar össze szoknak és kerülnek mindazt, a mi összeütközésre adna alkalmat.

Ha tehát rendőrségi reformot kíván az illetékes fensőbbség, mely kívánság sokszor hangzott már el jogos kritikáknál, akkor ez csak úgy érhető el, ha teljesen idegen embert ad a rendőrségi hivatal főnökévé, a ki már biztos jelét adta, hogy

a rá váró, sok tapintatot és erélyt igénylő munkát elvégezni képes.

Ha pedig ennél jobb a régi megszokott és mindenestre patriarchálisabb eljárási mód a rendőrségnél, akkor tessék betölteni az üres állást, erre van megbízható emberünk keresés nélkül is.

Miért hát ez a hosszas huza-vona?

Hiszzen igaz, hogy hamar munka sohasem jó, de a mi lassan készül, az sem mindig eminens dolog, annak is leszakadhat a mennyezete, vagy becsoroghat rajta az eső.

De hát rendőrkapitányt találni, csak nem is olyan kemény dolog, mint törvényszéki palotát építeni, vagy színházat emelni?

Hirét sem halljuk különben, hogy erre az állásra valahol embert keresnének, miért nem neveznek hát ki valakit, a kit éppen találnak?

Hiszzen rőndnek mégis csak muszáj lenni?

P—y.

A kereszt.

A kultusz vita vallási része ugyan lezajlott már és szépen fűsült miniszterünk nyugodt mosolylyal hallgatja a pemzli harc zaját, de azt a cinikus nyilatkozatot, mit ő keresztény és katolikus létére a kereszt ügyéről tett, nem szabad hamar el felejtenünk.

A Zichy János gróf gyönyörű beszédéhez igazán méltó az a kommentár, melyet Bartha Miklós egy protestáns ember ír a M—g-ban.

Megtanulni való beszéd az, melylyel a

keresztéről szól s jól eső érzéssel adjuk a ragyogó tollu író gondolatait az egyetemi kereszt ügyéről.

Czikkéber így szól:

A mesterséges liberáliszmus lejtőjén szerencsésen eljutottunk odáig, hogy a keresztől, immár csak úgy beszélhetünk, mint kényes témáról. De mivel Zichy János gróf egy igen pompás és erős logikájú, nemes hevülésekkel teljes beszédében fölvetette az egyetemi kereszt ügyét: nem látom helyén valónak a tartózkodást és mint más kérdésekben, úgy ebben is, őszinte iparkodással keresem az igazságot.

Az egyetemi ifjuságnak jelentékeny része arra kérte tavaly az illetékes hatóságot, hogy a kereszt, mely az utóbbi időben minden megokolás és talán minden szándékosság nélkül, valószínűleg építkezés következtében, eltűnt az egyetemről, ismét függesztessék ki. A jogi kar egy igen alapos történelmi indokolás mellett azt véleményezte, hogy a kereszt az aulában helyeztessék vissza a maga régi jogába. Az egyetemi tanács két votum többséggel a kereszt ellen szavazott. Ekként a keresztügy pert vesztett. Most a néppárt a házban keres orvoslást.

Annak a nagy szóáradatnak, melylyel ez az ügy szóval és írásban tárgyalatott gondolom ez a rövid kivonata.

Római katolikus jellege van-e akár egészben, akár részben a budapesti tudományegyetemnek? — Ezt a kérdést egyáltalában nem szükséges a fennforgó vitába elegyíteni. A kereszt ügye ettől a kérdéstől nem függ.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

„Az Istenadta nép.“

Írta: Mányiné Prigl Olga.

A hálószobánkban van egy régi, divatját multa olajnyomat. Egyik mártíromságot szenvedett szabadsághősünk van ábrázolva rajta, a mint bilincsbe verve utolsó útjára viszik a nagykalapos vasas németek. A multkorában egy szörnyen puczcsoz, derékfűzős leány ajánlkozott hozzám pesztonkának s a bemutatkozás során egész fesztelenül tette a megjegyzését arra a bizonyos képre: ugyan nagysága kérem, nem Papp Bélát viszik azon a csendőrök? — De nem ám, mondom én, — ez nem gyilkolt meg senkit és csak azért lőtték agyon, hogy maguk sárga cipőt, midert viselhessenek.

Az én pesztonkám a vállát vonogatta, de csak el sem pirult a czélzatos megjegyzésre. Az anyja szégyenkezett egy kicsit, a ki úgy állott mellette a fakó, csatakos festőszoknyában, mint egy ágról szakadt kéregető asszony. Elmehetnek, — mondom én, annyi bért nem adhatok. A leány ujjent a vállát vonogatta: akkor felmegyek Pestre, úgy is hínak a Csillag nagyságos urék szobalánynak. Ez a nagyságos urék a Stern kis botos, a ki azóta Pesten nyitott üzletet. A leány elment, de azért nekem

mégis csak derékfűzős pesztonkám akadt, mert a német leányok, a kik nem vetkőzték le régi viseletüket, — nincsennek rászorulva, hogy szolgálathat álljanak.

Es beszéljenek nekem szoczialistákról, anarchistákról és rendezzenek kenyérbálakatt!

Nagyon szomorú dolgok ezek. Valami különös ujjmutatás van abban, hogy a felvilágosodással, művelődéssel lépést tart a testi, lelki nyomor, az anyagi és erkölcsi züllés. Mentől ragyogóbb, fényesebb az a város, annál sötétebb nyomort, fekete bünt takar, mely úgy szedi áldozatait, mint a pogányok mesebeli sárkánya, melynek minden esztendőben le kellett róni az adót egy csomó ártatlan leány képében. A különbség csupán annyi, hogy a mi leányaink önként mennek a Molochus tűzokádó torkába. Csábítja őket a cifra ruha, a fényes város, a könnyű megélhetés délibábjá, melynek szomorú eltévelyedett utasairól csak az önkényt eldobott életek statisztikája birna számot adni. Boldog az a nép, mely hisz, mely többet hisz mint a mennyit tud.

Az öreg asszonyok babonái, ártatlan kuruzslásai is kevesebb áldozatot hoztak, mint manapság a muszáj-patika, a melynek mérge drága orvosságait csak akkor csináltatják meg, ha már úgy se használható semmit, nem is szólva azokról, a kiket már jó előre elküldenek, hogy olyik meg se ismerhesse a világi ke-

serőségeket. Ezeket a dolgokat kellene szellőztetni inkább, nem pedig egynémelyik uralkodó privátpassziót, mint a minőket csak nemrég VII. Edvardról, majd Milán exkirályról hoztak a lapok. Micsoda példán okulhat, mondjuk az a paraszti észjárás és micsoda tisztelettel vehet körül egy uralkodót, a kinek emberi gyöngéiről egy krajezárnyi igazság után meggyőződik, mert hisz az az egyszerű ember úgy hisz a nyomtatott betűben, mint a bibliában. Olyasféle dolgok ezek, mint mikor a gyermeknek az édesapja vagy az édesanyja szennyesét mutogatják, mely ha igaz, vétek ugyan, nagy vétek, de ugyszólván nagyobb vétkévé válik annak, a ki általa a gyermek szüzi lelkeit is be mocskolja.

Hazudni nem szabad, de hallgatni nem vétek. Tulkapások ugyanis megbosszulják magát az egyént, annál inkább, mentől jobban látja, hogy azok akik körülötte, vagy olykor alatta állanak, erkölcsi tekintetben fölötte vannak. Egy ártatlan gyermek-kar ölelése sokakat visszatartott már az örvény széléről. A szabadság, egyenlőség és testvériség bitorlása címén ne essenek hát szélsőségekbe és mindenekfölött: ne vegyék el a néptől a vallást és ne vegyék el tőle az illuziót.

A társadalom többi rétegeiben is általános a modern szoczializmus, anarchizmus, csak nem lép föl olyan markáns alakban. Áldozatai

Mert a kereszt nem egy felekezetenek a jelvénye, hanem szimboluma az összes kereszténységnek.

Zászlója, jelvénye szokott lenni minden autonóm szervezkedésnek, az államtól le a dalárdáig. Van tehát a nagy egyházaknak is. A zsidó jelvény egy kettős háromszög; a mohamedán jelvény egy zöld zászló; a keresztény szentegyház jelvénye a kereszt. Miért? Először azért, mivel a kereszténység isteni alapítója a keresztfán szenvedett vértanu halált az emberiség megváltásáért. Másodszor azért, mivel a kereszténység győzelmét a közhit ahhoz a történelmi legendához fűzi, hogy Konstantin római császár előtt kereszt jelent meg a légűrben ezzel a körirattal: »in hoc signo vinces.«

Luther Márton meglehetősen ismerte a protestantizmus lényegét, de azért megtartotta a keresztet. A reformátusok nem használnak keresztet, mert Kálvin a maga puritán szigorával ellensége volt a misztériumok minden nemének és így a jelvényeknek is. De Kálvin és Luther nem vallásalapítók, hanem reformátorok; a kereszt pedig nem hitágazat, hanem jelkép. Még pedig az egyetlen helyes jelkép annak bizonyítására, hogy a Krisztus követői, habár eltérő szertartások és eltérő dogmák mellett, valamennyien egy nagy, szent és egyetemes lelki világosságnak hívő részesei.

Érintheti-e tehát a kereszt-jelvény kifüggesztése bármely keresztény ember érzékenységét? Ha igen: akkor Szent István koronájának abroncsáról le kell törni a keresztet. Mert ez esetben hazánk legféltettebb klenódiuma botránykő. És akkor törjük össze azt az apostoli keresztet is, melyet kilencszáz év óta hordoznak királyaink.

A pogány korban a kereszt bitófa volt. Czégéres bűnösöket végzett ki rajta a hóhér. De a Krisztus ártatlan vére az akkori bitófát átváltoztatta a közfelfogásban a szenvedésnek, a megváltásnak, a szeretetnek és a halhatatlanságnak jelvényévé. Éppen miként az aradi akasztófa át-

változott nemzetünk lelkében a hazafiságnak, önfeláldozásnak és szabadságnak megváltó keresztjévé.

Koronánkon a kereszt, czimerünkben a kereszt azt jelenti-e, — sőt zászlónkon, pénzeinken a Mária kép azt jelenti-e, hogy Magyarország katolikus ország? Nem azt jelenti. Mert ha ezek a jelképek nem egy nagy világtörténelmi és civilizatórius igazságot fejeznének ki, hanem egy felekezetenek az uralmát a többi fölött: akkor azokat a protestáns egyház szempontjából eltűnni nem volna szabad. De nem azt jelenti. Ha azt jelentené: gondoskodott volna a sérelem orvoslásáról a bécsi és linzi békekötés; legrosszabb esetben gondoskodott volna a 48-diki törvényhozás.

Hanem igenis jelenti azt, hogy Magyarország keresztény ország.

Van valakinek kifogása ez ellen? Ha van: szóljon. Mondja meg, hogy egyszerűen bezárjuk-e templomainkat, iskoláinkat, vagy leromboljuk? Széttépjük-e corpus juris hungaricit, vagy máglyán égessük el? Kulturánkkal mit tegyünk? Az evangéliumot miként irtsuk ki a nép lelkéből? Bottal vagy löporral? Kiváltképen mit tegyünk kilencszáz hosszú évnek belénk rögzött hagyományaival, erkölcsivel, szokásaival? No hát csak szólni kell!

Már pedig keresztény országban a kereszt sérthetetlen szimbolum. Nem ismerem el a katolikusoknak olyan jogát, hogy ezt a jelvényt maguknak foglalják el. Az a jelvény az egyetemes kereszténység jelvénye. Akinek tetszik, nem helyezi el sem a templomban, sem a lakásban, sem a sirhantán. De eltűnni, tisztelni, kegyeletesen őrizni mindenkinek kötelessége, mert mindenkinek kötelessége meghódolni azon nagy szellemi közösség előtt, amely hazánknak, a keresztény civilizáció által, történelmi életet adott.

Ebből következik, hogy az egyetemből a meglevő keresztet egyszerűen eltüntetni nem volna szabad s ha kéri annak visszahelyezését, azt a kérést teljesíteni kell.

Nem lehet indokolni, hogy miért teljesüljön azoknak kívánsága inkább, akik nem akarják látni a keresztet, mint azoké, akik látni akarják. Bajos volna megérteni, hogy a keresztény Magyarországon, egy szimbolikus kérdésben, miért legyen éppen a keresztény felfogás porvesztes?

Bartha Miklós.

Az oroszok a finnek ellen.

Az orosz nagyhatalmi politikának szörnyen szemet szur a kis Finnland önállósága. A leghallatlanabb jogsértések is elég jók nekik ahhoz, hogy azt a szabad kis népet leigázza. S ennek az elítélendő törekvésnek az élén maga a békét hirdető császár áll. Most legújabb példaul azt rendelte el a hatalmas császár, hogy a finnek fegyverei Pétervárra szállíttassanak. A finn hadsereg tartalékának fegyvereit illeti ez a rendelkezés. Bizalmas rendeletben, a melyet Pétervárról a finn fővárosba intéztek, parancsolták ezt meg. Finnországban azt hiszik, hogy ez a jogsértő intézkedés elhatározó eseményeknek előfutárja. Azt mondják, hogy II. Miklós császár egyszerűen elakarja törölni a finn alkotmányt, a melyet 1809-ben március 27-én Sándor császár adott meg nekik. Az orosz intézők lehet, hogy ezt hiszik, hogy a finnek épp úgy, mint annak idején a lengyelek, fegyveres lázadásban fognak tiltakozni az elnyomás ellen. Akkor aztán úgy bannának el velük, ahogy elbántak annak idején a lengyelekkel. De ebben a tervükben csalódnak fognak, minthogy a finnek sokkal óvatosabbak, semhogy nemzeti életüket ily könnyelmű lépéssel kockáztassák.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 26.

Dániel Gábor elnököl.

Megváltozott szereposztással került színre a képviselőház mai ülésén a művészeti vita.

Olay Lajos személyes kérdésben kért szót még a napirend előtt. Konstatálja, hogy a la-

azonban szintugy megvannak. Legszomorubb élő dokumentumai ezeknek azok a szárandó leányok, kik egyszerűen rájuk szuggerált fanatizmusból, de a legtöbbször kényszerűségből állanak ki a küzdőtérre, versenyt a férfakkal, mert élni muszáj valamiből s a nők tényleges hivatásával összeegyeztethető pályák is egyszerűen vannak zsufolva, hogy bátran rájuk jöjjék a közmondás: sok az eszkimó, kevés a foka.

Manapság mindenki tanulni akar és a fejével akarja megkeresni a kenyerét. Az iparos, aki legelő mesterségét, mert elhanyagolta azt, a fiából okvetlen urat akar nevelni, hivatalnokot, holott számtalan példa mutatja, hogy egy törekvő intelligens iparos, aki a maga vasárnapi délutánjait ráér egy kis önképzésre is fordítani, számszorta különb jövődelemre tehet szert. Okulhatnak zsidó polgártársaink.

És így megy ez a lányokkal is. Meg kell nézni egy-egy olyan város, ahol óvodák, vagy tanítónő-képző van, a növendékek zöme a kisasszonyokra vagy iparosnőleányokból tehet ki, akik aztán az intéző és kitanult lányok alaposan le fogják nézni, ha idejekorán el nem boldogtalanok lesznek, ha idejekorán el nem mennek el valamilyen állásba. Amugy férjhez mehetnek volna, úgy mint az édesanyjuk, most már igényeik jóval fokozottabbak és mivel olyan nem akad nekik, akik óhajának, lesz mindenikből külön-külön egy »felreismert

nagyság« — világgyűlölő, hivatalát csak megszűből huzó-vonó vén leány.

Egyáltalán mindenki többet akar, többnek akar látszani és főként többet kíván tőle ez a külszínes világ, mint a mennyi tőle telik. Hasztalan nyujtogatnánk a takarónkat ha kurta, inkább húzódjunk mi összebb. Mikor a koronaképeket behozták, — a helyett hogy egyszerűsítették volna a számítást, — mondom, nekem önkénytelen jutott eszembe a hasonlatosság közte s a mai fölfogás és társadalmi rendszer között. A kinek ötszáz forintja volt, most ezer koronája van, a ki tekintetes ur volt, most nagyságos urnak hivatja magát. Így növekednek az igények, pedig az egész csak olyan, mint a szappanbuborék, mit ha nagyobbra fujunk, annál hamarabb elpattan.

Szó nincs azt elsorolni, hova, mire hányfelé kell adni, mit kell mutatni mindent a magunkforma embernek is, csakhogy legalább a felszínen maradjon. Hát még mit tesznek azok, a kik egy kicsit érzik, hogy van miből. Amivel édesapáik még talán fukarkodtak, arra rájárnak azok, a kikre a szerencse úgy mosolygott. Ezek lesznek azután azok a bizonyos cenzurások, mik körül úgy forog a »világ«, mint a botor lepke a lámpafény körül. Ha annak a módosabbnak vannak leányai, azok jól kelnek el, mert a házassalandó ifjuság is legjobban tudja, hogy miből lehet élni és miből nem. Am ezek a kisasszonyok sem irigylésre méltók. Mődjükhöz képest, tehetségük híján is ki akar-

ják őket pallérozni és sok keserves könny hull el, míg a mama büszkén elmondhatja barát-nőinek, hogy a lánya már zongorázik és beszél francziául.

Sokkal több szenvedés és megaláztatás jut azoknak, a kik rangban ugyanott vannak, de nem bírják mivel pótolgatni. Mert kinek telik évente öt-hatszáz forint csupán arra, hogy a leányát nevelőintézetbe küldje, pedig ebben a polgári- és felsőleányiskolákban szűkölködő kis városainkban folyton ki vagyunk téve kísértésnek, hogy mit is tegyünk. Szegény itthonmaradt kislányok, be sok szekaturának vagytok kitéve! — már csak azért is francziául sugdolóznak irigység, féltékenység lesz ebből, hogy az édes mamák, kik addig olyan jóba voltak, karddal, pisztolylyal mennének egymásra, ha úgy lehetne. Csak egy igazán okos és leányait igazán szerető édesanya tudja azt a sok titkon elhullajtott könnyet felszáritani. Es pedig először is: tanítsa meg rá a kis leányát, hogy egy-egy barátjához elég ha féltendőként egyszer ellátogat, és abban ő elől mutasson jó példát. Csöppet sem lesz kevesebb hira a lánya szépségének, ügyességének, ha nincs ott valamennyi zsiron, táncmulatságon. Es aztán legjobban teszi, ha a lánya stafi rangjába legelőbb beszerzi a — varrógépet. Mesebeszéd az, hogy elgörbülnek mellette a mi sugárnövésű leányaink inkább áll ez a sok haszontalan, méregdrága divatos kézimunkánál, a mivel ráadásul még a szemü-

pok olyan közbeszólást adtak tegnap a szájába, melyet ő nem mondott.

Hock János szintén személyes kérdés címén tett felszólalásában tiltakozik az ellen, mintha — Olay tegnapi közbeszólása szerint — érdekelve volna a Szalonban.

A napirend során először Vészi József szólalt föl. Vegyes érzelmeket keltett bennem — ugymond — a tegnapi vita. Két egyesület áldatlan torsalkodása nem való az ország színe elé s azt hiszem, hogy hidegen, közömbösen hagyja a közönséget is. Egészen másként állna a dolog, ha nemzeti vagy nemzetiellen irány mellett vagy ellen szállanánk sikra, de itt Hock János és a művészek közt személyes harc folyik.

Pichler azzal vádolja Gabriel Mourreyt, hogy a magyar művészeket leszidta lapjában. Mint magyar újságíró kötelességének tartja, hogy megvédelmezze Mourreyt. Bár megengedte, hogy nagyon igazságtalan a fölolvastott cikk tendenciája, minden íróembernek ugyiszólva alkotmányos joga, hogy tévedjen. Hogy ő tévedett, az szent igaz. De a művészeknek várnok kellett volna haragjukkal, a vendég immunitását tisztelniük kellett volna.

Ha már elkövettük azt a hibát, hogy megsértettük az idegen művészeket; ne súlyosítsuk a sértést azzal, hogy itt e házban pertraktálom az ügyet, hatását nagyobbítsuk, a helyett, hogy csökkentenők.

Pichler Győző szólalt föl ezután. Az idej költségvetésben van egy tétel, a mely a képzőművészeti tanács költségeit állapítja meg. Ez volt az oka annak a tévedésnek, a melyet tegnapi felszólalása során tett s a mely miatt ma a legtöbb újság tudatlansággal vádolta. Maga Vészi József volt az, a ki pálcát tört Mourrey fölött mai beszédével.

Nem lehet azzal vádolni a magyar művészeket, hogy nem akarták fogadni a francia művészeket, hanem csak nem akartak stafázsul szolgálni a fogadtatásnál. Tegnapi felszólalásomban meghajoltam Mourrey ur előtt, de most is konstátálom, hogy rosszul informálták őt a cikk megírásánál.

Berzeviczy Albert azzal kezdi beszédét, hogy egy magyar újság aaptalanul gyanusította

ket is elrontják. Százszor és ezerszer hálával fog gondolni az leány az édesanyjára, ha később neki is gyermekei lesznek, — hisz Istenem ez a cél és nagyon jól tudja minden leány veleszületett ösztönénél fogva, — mondom áldani fogja érte, ha nem kell minden kis haszontalanságot kiadni a háztól. Amellett, hogy édes gondolatok közt elbábrál egy olyan kicsi ingecs-kén, — tetemes összeget takarít meg, a mi olykor fölér az apanázsszal, s a mit szintén számba tudnak venni az okos férfiak. A ki mindezek dacára másüvé jár háztüz nézni, annak jobb is, ha elmegy. Emellett mondom jut idő önképzésre, olvasgatásra és mondhatom magamról, ha még szerénytelenségnek veszik is: nekem minden iskolám az volt, hogy az édes anyámnak felolvastam mindent, és máig úgy vagyok vele, hogy százszorta jobban tudok valamiben gyönyörködni, valamért lelkesülni, ha azt más is hallja. Így elfoglalva nem leszünk kénytelenek másokra szorolni. Ez nem zárja ki azért, hogy emberekkel érintkezzünk, hisz társas lényeknek vagyunk teremve, és olykor szükségünk is van az emberekre, de a modern társadalmi mizériák, a klikkrendszerek és egyéb fölfordulások mind abban lelik m gyarázatukat, hogy nagyon is sok a zsur, az estély, az ott-hont kerülő unatkozó férfi, — még inkább az asszony.

Egyébként pedig béke velünk kedves olvasók, és ne fogják rám valahogy, hogy én más szemében a szálkát kerestem.

és igazságtalanul megvádolta Mourreyt cikkének megjelenése alkalmából.

A tények egyoldalú megbrálása művész-háborúnak mondja a ház ülésérmébe bevitt kontroverziát s a magyar művészeket civakodási hajlammal vádolja a most történt félreértések miatt. Kijelenti, hogy nem pártszempontból beszél, mert a képzőművészeti társulat alelnöki székének betöltése nem inkompatibilis azzal, hogy az igazságot, még ha ez a szalon oldalán volna is, leplezetlenül, őszinte nyíltsággal kimondja. De konstátálja, hogy Hock Jánosnak tegnapi felszólalásában nem kellett volna csodálkoznia az ugynevezett művész-háborún. Ne csodálja Hock János tisztelt képviselőtársam, hogy abból a gyűlöletből, mely az ő személyétől indult ki, most egy csepp visszafücscsent ő rá!

Hock János: Sohasem hirdetem gyűlöletet, mindig csak szeretetet.

Berzeviczy Albert: Fölolvas ezután egy olyan részt Hock János könyvéből, a mely nyílt ellenmondás mostani szereplésével.

Közbeszólás a kormánypart padsoraiból: Lám, az inkompatibilitás!

Hock János: Nem inkompatibilitás ez, hanem kultúra. Nagy az önök inkompatibilitása és az én mostani ügyem közt a különbség

Berzeviczy Albert ezután a gyöngébbek kedvéért még egy pár részletet olvas föl Hock könyvéből, minden egyes részből arra a konkluzióra jut, hogy Hock János szereplése és könyvében leirt eszméi közt milyen óriási különbség van.

Kivánatos — így fejezi be beszédét — hogy a béke mihamarabb helyre álljon. Minden oldalról meg volt vitatva a Házban ez a művészeti kérdés, a melynek kiforrnia kell a maga körében. — Akkor megszűnik majd a művészeti vita.

Hock János emelkedett föl most szólásra. Nem személyes kérdésben kér szót, mert személye megtámadva nem volt. Három évvel ezelőtt megirt könyvében arra az irányra mutatott rá, a mely a művészeti tespedést vonta maga után. Ezzel előhozakodni tehát itt a Házban a művészeti vita folyama alatt nem időszzerű.

Könyvemben rámutattam arra, hogy Magyarországon nem az a nagy művész, a kinek erős a tehetsége, hanem, a ki egy bizonyos klikk rendszerhez tartozik, a mig a klikk-rendszer politikai összeköttetéseket keres és talál és ezen politikai összeköttetéseket használják ki a művészet szent nevében és a művészet czégére alatt.

Szabad szárnyán repülő sas legyen a magyar művész, a kinek terve legyen a gondolatnak szárnyalásában.

A kik ezen igazság ellen szálltak sikra, azok ellen fogtam fegyvert én is könyvemben, a melyből itt részleteket olvasott föl Berzeviczy igen tisztelt képviselőtársam.

Munkácsy M. hály is azt mondta, hogy hazai viszonyaink közt művészek Magyarországon megélni nem lehet. Idegenbe kell mennie, mert csak ott tudja megkeresni a mindennapi kenyerét.

Ezt a lehetetlen állapotot kívántam könyveimben megváltoztatni vagy legalább a megváltoztatáshoz amennyire csekély erőmből telt, hozzájárulni s ezt elősegíteni.

Wlassics felelt, bejelentvén, hogy az új művészeti tanács szervezésével foglalkozik. A telt megszavazták.

Buzálh képviselő kérte Wlassics minisztertől, hogy a nem katolikus lelkészek mennyi kongrua kiegészítést kapnak az államtól.

Wlassics a kérdésre azonna! felelt, azonban a kongrua kiegészítést nem hajlandó a ház elé terjeszteni. Ezzel a kultusz vita befejeződött.

Szünet után áttértek az igazságügyi tárczára.

Emmer Kornél előadó ismertette, mely után a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

Emmer Kornél beszéde alatt Szilágyi többekkel hevesen vitakozott az összeférhetlenségi javaslatról, ilyen megjegyzésekkel: farizeusok, gazemberek.

Emmer beszéde után bosszusan Szilágyihoz fordult e szavakkal: »köszönöm kegyelmes uram a figyelmet. Majd ha te beszélsz én is diskurálok.«

Szilágyi dühösen válaszolt: Olyan fecsegéseket milyeneket te előadtál, nem szoktam meghallgatni.

A király elismerése.

— A párisi kiállítás alkalmából. —

Az elmúlt évben folyt le a meseszerű kiállítás Párisban, amely az egész világ állandó érdeklődését magára vonta.

Magyarország méltóképpen volt képviselve a nemzetek ezen versenyén s a kiállítási magyar csoport becsülést szerzett Magyarországnak.

Király ő Felsége most részint legfelsőbb elismerését nyilvánítja, részint kitüntetések ad azoknak, akiknek részük volt a siker elérésében.

Ferencz Ferdinánd főherceghez, továbbá Széll Kálmán miniszterelnökhöz legfelsőbb kéziratot intézett; ez utóbbiban melegen emlékezik meg b. e. Lukács Béla volt kormánybiztosról.

A két levél a következő:

I.

Kedves unokaöcsém Ferencz Ferdinánd főherceg úr: Azon készség, melylyel Kedvességéd a magyar korona országainak az 1900. évi párisi világiállításán való részvétele feletti védnökséget elvállalta, valamint azon élénk érdeklődés, melylyel Kedvességéd a honi őstermelés, ipar és művészetnek ezen kiállításán nyilvánult hazafias versenyeit előmozdította, kedves alkalmat ad nekem arra, hogy Kedvességédnek ezért legteljesebb elismerésemet és legmelegebb köszönetemet nyilvánítsam.

Kelt Bécsben, 1901. évi február hó 19-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

II.

Kedves Széll! Örömmel és meglepéssel értesültem azokról a sikerekről, a melyek magyar koronám összes országainak területéről a mult évi párisi nemzetközi kiállításán megjelent földmívelési, ipari, kereskedelmi és művészeti kiállítók munkáját nyomon követte.

Kétségtelennek tartom, hogy ezeket a sikereket elsősorban a kiállítás ügyeinek vezetésére és abban való tényleges részvételre hivatott személyeknek, testületeknek s hivatalos szerveknek buzgó együttműködése eredményezhette. Indítva érzem tehát Magamat, hogy a kiállítás ügyeinek legfelsőbb vezetésére és intézésére hivatott kereskedelemügyi magyar miniszteremnek, valamint közvetlen hivatali elődjének, ugyanekülönben földmívelésügyi, valamint vállas- és közoktatásügyi, pénzügyi és honvédelmi magyar minisztereimnek és Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánjának, továbbá a kiállítás magyar országos bizottságának, e bizottság központi végrehajtó bizottságának a kiállítás magyar kormánybiz-

nyának, kinek barátnői bámulattal nézték a ragyogó ajándékot. Kézről-kézre jár: a briliánsokkal ékes tiara s végre vissza került a vőlegény kezébe, aki azonban egyre mennyasszonya hófehér kezét nézte s annyira szórakozott lett, hogy a koronát a mellette levő székre helyezte.

A szórakozottság ördöge tovább kísértett. A herceg hirtelen megfordult s aztán nyugodtan leült a székre . . .

A tiara gyémántjai leperogtek a földre s a szegény herceg bánatosan nézett utánuk.

* **Italmérők figyelembe.** A kereskedelmi minisztertől leérkezett a nagyváradai rendőrséghez az a rendelet, mely szerint mindazon italmérők, (pálinka és sörmérők.) kik ételek eladásával is foglalkoznak és erre külön ipar engedélyük nincs, azt három hónapra belül okvetlenül megváltani kötelesek. A rendelet ellen vétőket 100 koronától 500 koronáig terjedő bírsággal fogják megbüntetni.

* **Az új megyei levéltárnok.** *Falicaky* Viktor elhunyt megyei levéltárnok helyére csak nemrég hirdette meg Beöthy László dr. főispán a pályázatot, melynek határideje 15-én járt le. Kettő pályázta, névszerint *Lajos* Lajos és *Osváth* Lajos, kik azóta mindennap várták a kinevezést. Mint *hírlék*, a kinevezési okmányt már tegnap alá is írta a főispán s a megüresedett állásra *Osváth* Lajos alszámvevőt nevezte ki. Mint igen érdekes körülményt említjük meg, hogy a kinevezés ellen, — ha aztényleg megtörtént, — *felebbezéssel* fognak élni, melyhez hasonló eset nagyon ritkán s csak elvétve fordult elő ez ideig.

* **A vármegye gyásza.** Biharvármegyének ismét gyásza van. *Géczy* János nyug. főszolgabíró tegnap délelőtt, hosszas szenvedés után, 66 éves korában meghalt. — Az elhunyt hosszabb ideig volt a magyar-csékai járás főszolgabírója. Halála mélyen sujtotta a Jancsó és Fráter családot. Temetése csütörtökön, február 28-án délelőtt lesz. — A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Özv. Garamszegi *Géczy* Jánosné szül. Jancsó Ilona ugy a maga, mint gyermekei: Imre, Dezső, Viola és férje Fráter Kálmán, Janos, István, Anna és férje Bessenyey Elemér gyermekükkel és József, továbbá testvérei, sógorai és sógornői, valamint számos rokon nevében mély fájdalommal tudatja szeretett jó férjének, atya, após, nagypapa és rokonnak Garamszegi *Géczy* János földbirtokos és biharvármegye nyug. főszolgabírójának f. hó 26-án d. e. 11^{1/2} órakor életének 66-ik, boldog házasságának 39-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 28-án d. e. fél 10 órakor fognak Sal Ferencz-utca 811. sz. háznál a róm. kath. egyház szer-tartása szerint beszenteltetni és a várad-olasz-i r. kath. plebánia templomban megtartandó gyászszentmise után az olasz-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1901. február 26. Áldás és béke lengjen porrai felett!

* **A marosvásárhelyi véres választási ügyben,** mint M. Várárh-lyről írják, a kir. ügyész és vizsgálóbíró által folytatott törvényszéki vizsgálatban, mely több mint 140 ember kihallgatását is magában foglalta, szombaton gróf Lázár Miklós a kir. ügyészség nevében részletes és terjedelmes indítványt nyújtott be Köllő Ignác vizsgáló bírónak. Az indítványban Csiki J. Károly választási elnök és dr. Bernády Györgyöt a csendőröknek, fegyveres erőnek jogtalan alkalmazása miatt a btk. 472. § első szakaszába ütköző hivatali hatalommal való visszaélés büntette és 4 rendbeli btk. 290. § ütk. gondatlanságból okozott emberölés vét-

sége és 10 rendbeli a btk. 310. §. ütk. gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége miatt vádat emelt s kérte a nevezettek ellen azok miatt a vizsgálat azonnali elrendelését. Köllő Ignác vizsgálóbíró még az nap az emberölések és súlyos testisértések vétségei miatt a vizsgálatot Csiki J. Károly és dr. Bernády György ellen elrendelte s csak a btk. 472. §-át, a bűntett miatt vizsgálat elrendelését mellőzte. Ezen utóbbinak mellőzése miatt gróf Lázár Miklós a vádtanácshoz felebbezéssel élt.

* **A helyesírás reformja az akadémián.** Érdekes tárggyal foglalkozott ma délután a magy. tud. akadémia összes ülése. A nyelvészeti osztály részéről indítvány történt, a helyesírás reformjára nézve, az összes ülés azonban az indítványt minden pontjában visszavetette. Az indítványtevők azt javasolták, hogy a cz helyet ezentul egyszerűen c-t írjanak, az idegen szavakat magyarosan írják le, továbbá, hogy a kötőszók és névutók előtt az a betűt a szóval egybeírják, az akadémia azonban úgy döntött, hogy minden maradjon a régiben.

Az összes ülés Mágóczy-Dietz Sándornak Surányi Lajosról, a kiváló botanikusról mondott emlékbeszédével kezdődött. Ezután a folyó ügyek során Szily Kálmán főtitkár bejelentette Jekelfalussy József r. tag halálát. Az akadémia utasítja a II. osztályt emlékbeszéd tartására. A Teleky-pályázat bíráló bizottságába, a hosszabb tanulmányra ment Ivánfi Jenő helyett a nemzeti színház Gyenes Lászlót nevezte ki.

Nagy vitát provokált a nyelvészeti osztálynak a helyesírási szabályok tárgyában tett jelentése. Simonyi Zsigmond ugyanis annak idején felkérte az akadémiát, hogy a helyesírási szabályokat az egyszerűsítés szempontjából vegye revízió alá. A tárgyalás ez irányban soká huzódott, míg végre február hó 1-én a kiküldött bizottság előterjesztette a változtatásokat, melynek három lényeges pontja van: 1. a cz helyett egyszerű c használata, 2. az idegen szavaknak magyarosan való leírása és 3. hogy a kötőszók és névmások előtt az a a szóval egybe írands, mint: amely, aki, ami.

Az osztály a három változtatásból csupán az egyszerű c használatát ajánlja az akadémiának, a többi változtatást elvetni kéri.

A tárggyhoz első sorban Gyulai Pál szólott, a ki határozott ellensége az egyszerű c használatának.

— En és Jókai — ugymond nagy derűtlenség közben — vállalva küzdöttünk a cz megtartása mellett, ámbár máskor sohasem vagyunk egy véleményen.

Többek hozzászólása után szavazásra került a sor és az akadémia a cz további használatát nagy szótöbbséggel fentartotta. Hozzájárult továbbá az osztálynak a másik két javaslatra tett elutasító előterjesztéséhez.

* **Elvesztett bizonyítvány.** Az elmúlt hét folyamán elvesztett egy 1897. évi május hó 18-án kelt s a nagyvárad kir. jogakadémia által kiállított jogtudományi államvizsgálati bizonyítvány, — felkérem tehát a becsületes megtalálót, hogy azt részemre (Igazságügyi palota földszint 23. sz. szoba) átadni sziveskedjék. *Karakas* Albert, kir. aljegyző.

EGYESÜLETEK

Az orvosok szakülése. A Biharvármegyei Orvos-Gyógyszerészeti és Természettudományi-Egylet folyó évi március hó 1-én délután 5 órakor (Uri-utca, Akadémia) szakülést

tart, melyre a t. egyleti tagokat ezennel meghivom. Előadók: dr. Waldmann Béla, dr. Baróthy Akos. Kelt Nagyváradon, 1901. február hó 25-én. Dr. Edelmann Meyhért egyleti titkár.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Mikádó.

Csütörtök: Szókimondó asszonyosság.

Péntek: Szókimondó asszonyosság.

Szombat: Pezsgő után.

Vasárnap:) d. u.: Szulamit.

) este: Pezsgő után.

A Mikádó.

Megrontotta az angol táncoperett az izlésűnket. A régi jó operetteket nem tudják már jól játszani, sem szívből élvezni. Igaz ugyan, hogy rossz előadáson nem is sok élvezni való akad.

Nagy baj az, ha két főszerep nincs jó kezében. Akkor a többiek hiába igyekeznek, a kellemetlen hatást nem tudják ellensúlyozni. Egyik ilyen rossz kézbe kiosztott szerep volt *Perényi*, (Nanki-Poó). Kissé rekedten lépett színpadra s talán e miatt játszott példátlan kedvelenséggel és darabossággal. Mit ér operettben az a merev és vontatott játék, a hol minden mozdulatban tűznek, élénkségnek kellene lennie? Hasonlóképp nem operettbe való *Székely* Anna (Katisa). A milyen kitűnő operában, oly kevéssé tud hatni a könnyebb muzsa szolgálatában.

A többiek operettre termettek s tetszetek is. Első sorban *Forrai* Ferike (Jum-Jum), aki Lányi Edittel és B. Horváth Irmával együtt a gyámleányok kedves énekszámáiban kapott sok tapsot. *Pintér* (Kokó), hangja néhol elcsusszant, de legtöbbször szépen csengett. Sok derült percet okozott *Bérczi* Gyula és *Füredi* is.

Legutóljára hagyjuk azt, a mit tulajdonképp az egész előadásból érdemes följegyezni. Egyik *Forrai* Ferike, Lányi Edit, *Perényi* és *Füredi* quartettje a II. felvonásban. Szépen, biztosan, tisztán énekelték, kelően színezve a bájos quartett minden egyes részletét; jól esett szívből tapsolnunk a megérdemelt sikerhez. Másik *Szilágyi* kupléi. A czimszerep a *Mikádó* egyik legkisebb szerepe, de *Szilágyi* első helyre emelte. Szokott humoros, ügyes játékához néhány többnyire szellemes kuplét töltött, melyek viharos tapsokat provokáltak, úgy, hogy az előadás is megakadt.

A quartettnek egy igazi műélvezetet, a kupléknak pár jóízű kacaját köszönünk. Egyébként szegény *Mikádó* nem ilyen elbánást érdemelt volna.

Hiányzott a *Sullivan* zenéjéhez megkívánt könnyedség az énekkarban is, de még inkább a zenekarban. Nem csoda, ha különben sem nagy számu közönség fölötté hűvösen viselkedett. *K. A.*

A legközelebbi bemutató. *Pintér* Imre darabjára, a *Pezsgő után* című bohózatra készülnek most nagy gonddal a színpadon. A darabban pompás szerepe van *Pintér*nek, *Szohuer*nek, *Nyáray*nak, *Pintér*nek és *Bognár*nak. A *Pezsgő után* szombaton kerül bemutatásra.

A Mikádó. Ma, szerdán másodsor *Mikádó* előadásra *Sullivan* híres operettje, a *ke-kádó*. A darab szerepei az első kiosztásban maradtak.

A szókimondó asszonyosság. Holnap érdekes est lesz a színházban. Sardou nagyhatalás, Európa minden színpadán emlékezetes sikereket ért színművét, a Szókimondó asszonyosságot ujtják föl kitűnő szereposztásban. Az érdekes előadásra napok óta készülnek a drámai személyzet első erői. A női főszerepet P. Szép Olga játssza, ki a Madame Sans Geneé ábrázolásával nagy sikereket aratott.

Tóth Ede. Huszonöt esztendeje van ma, hogy Tóth Ede, a Falu rossza szerzője, csöndes halottja a kerepesi-uti temetőnek...

Szomorú idők járnak azóta a magyar népszínműre, mióta ez a hirtelen kiragyogott és hamarosan kilobbant meteorja a magyar színműirodalomnak letűnt az irodalom egéről.

Egy-egy erősebb lélekzetű tehetség felmerült azóta is s ideig-óráig hozzájuk fűződött valamelyes csalóka remény, hogy megmentik a hanyatlásnak indult magyar népszínművet, de egyre bizonyosabb és bizonyosabb, hogy ez a reménykedés reménykedés marad.

A magyar népszínmű dekadenciája ma már olyan szomorú valóság, hogy már vitázni se lehet fölötte.

S éppen negyedszázada, hogy kidőlt ennek az igazi fajdarabnak a leghíresebb oszlopfája: Tóth Ede.

A megemlékezés kegyeletes madara kell, hogy elszálljon a mai napon a Falu rossza szerzőjének a sírja fölé. Mert ha az alatt a negyedszázad alatt, mióta csontjai ott porladoznak, elhanyagolt is a népszínmű, az örök-szép alkotását nem bírta letörni az idő.

A Falu rossza ma is az, a mi volt, a mikor megíródott: a magyar parasztdarab színpadi klasszicitása s szerzője a magyar irodalom halhatatlanjai közé számít.

Érdemes a megemlékezésre ma, mikor még a Szigligeti-színház is megfelelkezik Szigligeti és Tóth Ede alkotásáról: a magyar népszínműről.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 135.

Idénybérl. 133 sz.

Nagyváradon, szerdán, 1901. febr. 27-én

A MIKÁDÓ

vagy

Titipu városa.

Operette.

S Z E M É L Y E K :

A Mikádó	— — — —	Szilágyi Dezső
Nanki-Poó fia, vándor énekes-	— — — —	Perényi József
nek öltözve	— — — —	Pintér Imre
Koko-lord, legfőbb hóhér	— — — —	
Poch-Barh lord, legfőbb más-	— — — —	Bézei Gyula
egyéb	— — — —	Füredi József
Pisch-Tusch, egy előkelő lord	— — — —	Forrai Feriko
Jum-Jum)	— — — —	Lányi Edith
Pitti-Sing) Kokó gyámleányai	— — — —	B. Horváth Irma
Pee-Ba)	— — — —	Székely Anna
Katischa, előkelő japán hölgy	— — — —	

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 fr. Földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr. Támlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdete 7 órakor, vége 10 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap esütőtűfőn, február 28-án

A szókimondó asszonyosság.

Színmű.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a .

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

38.

Figyelt. Ismétlődik. Nem kételkedhet. Joachim keresi, megtalálta a helyes utat.

A feszültség oszlik. Hangja visszanyerte erejét, kiált:

— Ide Joachim! Ide a hidhoz.

Éles füle felfogja a hang irányát, követi azt. Már hallja lépteit, előre hajlik.

A jelenet megváltozott. Feljött a hold, mélyen állt az égen de tisztán, teljesen fénylett a sötét felhők közt, melyeket pillanatra megmagszakított.

Sibilla hallá gyors léptekkel közeledni. De köztük a dühös állat. Szívverése elállt, de hozzá szokott, hogy Joachim erejében bizzon.

Erős kartól irányított vasmegfeszítő botja hatalmas csapást mért az ellenség széles homlokára, mely gyors futásnak eredt.

Abban a pillanatban Sibilla rejtekéből előbujt. Minden veszélytől megmentve Joachim karjaiban pihent.

— Oh! Joachim! Hála Istennek! zokogja reszketve hozzá simulva. Nem volt veszélyes a valódi idő. A szél jég hidegen fújt Sibilla vizes ruháin át. Joachim karjára támaszkodva; inkább általa vezetve, mint menve közeledtek otthonukhoz. Fenn zugott a vihar, de nem érinté őket, az eső elállt utjuk sima volt. Gyermek bölcsőjében nem volt jobban elrejtve, mint ő Joachim karjaiban.

Othon a barátságos szobában mint gyermek egyik kézről a másikba vándorol. Lesimíták vizes haját, szétfoszlott ruháját, dörzsölték megmerevedett tagjait, felül haladták egymást szeretetben, gondoskodásban.

Szemei, fülei előtt, minden határozatlan, elmosódott volt.

Mégis hallá, midőn Joachim gyanútlanul előadta, hogy a szövös asszonynál hiába kereste. ez nyilvánítá, hogy valószínűleg a hidon tuli pékhez ment mivel emennek már reggel elfogyott kenyere, lisztje. A pallót lerombolva találta, tehát Sibillának utját a hid felé kellett vennie a hogy tette is.

Joachim szavai izzó parázsként égették fejét, midőn halálos fáradsága daczára álmatlanul hanykolódott ágyában.

Csak reggel felé aludt el s a napvilág ébredtél fel. Nem érezte betegnek magát, de újra behunyta szemét, hogy a félelmes napot lehetőleg elhárítsa.

— Hadd aludjék a gyermek, hallá anyjának szavát. Alvása legjobb orvosság lesz. Délutánra ismét vidám mint hal a vízben.

Délben meg kellett jelennie. Vidám, szeretetteljes arcok fogadták, midőn a szobába lépett, hol az egész asztaltársaság össze volt gyűlve.

Még a bácsi is barátságos volt, nem bántá a halvány gyermeket.

Oh! bár csak szídták volna. Halmozták volna el szemrehányásokkal. Semmit sem használt. Előre kellett haladnia.

Mama nem kerülte Joachimot. Ebéd után a bácsi délutáni álmát tartá. Nikolás a mezőre ment. Az anyának Gertruddal együtt a ház körül volt dolga.

Egyedül voltak. Joachim minden kép fel akarta vidámitani kedvesét. Finom lánczon függő arany keresztet akasztott nyakába s várakozva nézett arcába, bájos mosolyát lesve.

Mi az? Még az örömnak árnyéka sem. Fejcsékjét lehajtva, ujjai a kereszttel jászottak, elig tudta, mit érintett.

— Sibilla néz reám! Nem akarsz látni? Félénken, vigasztalanul emelte reá tekintetét, még mindég hallgatva.

— Mi bajod Sibilla? Beszélj! parancsolá. Valami rossz ért? Mondj el mindent! Szerelmem!

— Ugy félek Joachim!

— Félsz? édesem Joachimtól, ki bolondná lesz, mert nem tudja nagy szerelmét kimutatni? (Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Taafe grófné válópere.

Budapest, febr. 26. (Saj. tud. táv.) Taafe grófné ma megjelent a budapesti bíróságnál férjével. Férje kijelentette, hogy nem akar válni, csak ágytól-asztaltól. A bíróság ily értelemben a válást ki is mondta.

Romantika.

Kolozsvár, febr. 26. (Saj. tud. táv.) Boga János tizenkét éves polgári iskolai tanuló agyonlőtte magát. Hátrahagyott levelének egyikében, mely egy leánykának volt címezve, arra kéri a címzettet, hogy sohase felejtse el.

A Carp-kabinet bukása.

Bukarest, febr. 26. A kamara tegnapi ülésén Carp miniszterelnök bejelentette, hogy a kormány és a kamara bizottsága között az adókra nézve megegyezés nem jött létre. Kéri a kamarát, hogy nyilatkozzék ebben a kérdésben.

Hiott a következő határozati javaslatot nyújtja be: A kamara, a melynek erős meggyőződése, hogy a konzervatívoknak kötelességük leküzdeni azokat a nehézségeket, amelyekkel az ország küzd s a mely teljes bizalommal viseltetik a kormány pénzügyi politikája iránt, kéri a kormányt, hogy folytassa munkáját.

Azután Jonescu volt konzervatív miniszter beszélt. Védelmébe vette a bizottságot és kritizálta az adókat.

Carp miniszterelnök fölvilágosításokat ad az adókra nézve.

Filippesco földművelésügyi miniszter szintén védi a kormányt.

Paltineanu határozati javaslatot nyújt be, a mely szerint a kamara felszólítja a kormányt és a bizottságot, hogy siettesék az új adók tanulmányozását.

Filippesco ellenzi ezt a határozati javaslatot.

Beszélt még az elnök, a kinek Carp miniszterelnök válaszolt, továbbá Delavrancea bukaresti polgármester a kormány mellett. Azután a bizalmi szavazatot 75 szavazattal 74 ellenében elvetették. Nyolcz képviselő nem szavazott. A miniszterek, a kiknek mandátumok van és a kamara elnöke, szintén nem vettek részt a szavazásban. Az ülés meglehetősen zajos volt.

Kivégzett boxervezerek.

Budapest, febr. 26. (Saját tud. táv.) Pekingből távirják: Finginien és Hansuhian boxervezerek, a császár parancsára öngyilkosok lettek.

A gyermekrabló büntetése.

Lemberg, febr. 26. (Saj. tud. táv.) Lozinszky Aurél, ki egy tizenegy éves zsidó leányt elrabolt és megkereszteltette, a törvényszék három évi szigorított börtönre ítélte.

Az angol király Németországban.

Cronberg, február 26. Edvárd király este kevéssel 6 óra előtt tért vissza Vilmos császárnál Homburgban tett látogatásáról. Az estében jelen volt Edvárd király kíséretével és Frigyes császár özvegyének udvara. Renvera tanár este visszautazott Berlinbe.

Öngyilkos ifju.

Budapest, febr. 26. (Saj. tud. táv.) Kosztka honvéd alezredes Ágoston nevű 18 éves fia, tegnap az Adria-szállóban föbe lőtte magát. Reggel nevelője mellől eltűnt s a szállóba ment, hol idegrohamában az öngyilkosságot elkövette.

A búrok veresége.

London, február 26. Ujabb jelentések a transzváli harcztérről megerősítik azt a győzelmet, a melyet az angol csapatok a búrok fölött arattak. *Kilchener* lord lovasszereplőkkel üldözi a szélrózsa minden irányában menekülő búrokat. Minden jel arra mutat, hogy a búrok ellenállása most már végleg megtört.

Pretoria, február 26. *Botha* a nyomában lévő *French* tábornok elől 2000 emberrel elmenekült Komatiport felé.

Lourenco-Marquez, február 26. Benguella portugál szállítóhajó holnap indul 633 búr szökevényessel, a kik a múlt év szeptember havában Homatiportnál megadták magukat a portugáloknak. A szökevények között van *Pienar* tábornok, továbbá *Devilliers* és *Kork* őrnagyok. A családos embereket, az asszonyokat és gyermekeket a Zaire szállítóhajó fogja elvinni március elején. A búrok élelmezése portugál földön való tartózkodásuk alatt 80 millió reisbe került a kormánynak. Öt németalföldi kém valahogy átjutott az angol vonalakon, de a határon letartóztatták őket. Most fogságban vannak.

Budapest, febr. 26. (Saj. tud. táv.) Pretoriából érkezett legújabb hírek szerint, *Devett* átkelt az Ovanje folyón. Seregét két részre osztotta s készül újból betörni a Fokföldre.

KOZGAZDASAG.

A hegyközség választmányi ülése.

Nagyvárad hegyközségi választmánya, tegnap délután 4 órakor a városháza tanácstermében ülést tartott.

Dr. Molnár Imre elnöklete alatt jelen voltak:

Szabó József, Pékánovits Imre, Fűredy László, Tichy Gyula, Kugler Albert, Csobánecz Lajos, Kaczián Károly, Széles Lajos, Daday József, Bordé Ferencz, Székely Sándor és Márkus János.

Dr. Molnár Imre elnök az ülést megnyitva nagyhatású, gyönyörű beszédben emlékezett meg a hegyközség oly váratlanul elhunyt elnökéről **dr. Sipos Árpádról.** Megható szavakban ecsegtelte érdemeit, a szőlő kultúra fellendítése s a hegyközség ügyeinek lelkiismeretes és ügybuzgó vezetése körül.

Az elhunyt érdemeit megörökíteni s mély részvétüknek kifejezést adni a közgyűlés lesz hivatta, ugyszintén részvétiratot intézni a gyászoló családhoz.

A kiváló szép beszédet meghatva hallgatta végig a választmány, mely után áttértek az ülés tárgysorozatára.

A hegybíró havi jelentése egyhangulag tudomásul vétetett.

Három elhunyt hegyőr helyébe **dr. Bulovszky József** polgármester évi 600 korona fizetés mellett **Bondár Lászlót, Hati Bálintot** végleges n. **Szántó Ferenczet** pedig ideiglenesen kinevezte.

Az 1901. évi költségelőirányzat a választmány elé beterjesztetett s az minden vita nélkül egyhangulag elfogadtatott.

Ezután a hegyközséget érdeklő több kisebb ügyet intéztek el. Elhatározták még továbbá, hogy a **dr. Sipos Árpád** elhunytával megüresedett elnöki széket a március havában megtartandó tavaszi közgyűlést követő választmányi ülésen fogják betölteni.

Ez után több tárgy nem lévén, **dr. Molnár Imre** elnök megköszönve a megjelent tagok érdeklődését és az ülést berekesztette.

A jelenlevők **dr. Molnár Imre** elnökével oszlottak széjjel.

A Berettyó szabályozása.

Nagyvárad, febr. 26.

A vármegye már régóta tervezi a Sárrét szeszélyes folyójának a Berettyónak Szalárd és Poklostelek közt való tisztogatását és mederrendezését. A hatósági tárgyalást, mint szentjobb-i tudósítónk jelenti, e hó 22-én és 23-án tartották meg Szentjobb községének tanácstermében.

A hatósági tárgyaláson **Kovácsnay Marcell** főszolgabíró elnökelt.

Jelen voltak:

Weiterschütz János szalárdi főszolgabíró, **Schmiedt Ödön** kir. főmérnök, **Szeszich Elek** kulturmérnök, **Korbély József** a Berettyó-szabályozási társulat főmérnöke, **Kovács Béla** főügyész és **Peizer Károly** főmérnök a püspökségi uradalom részéről, **Kollarszky István** intéző az igazgatósági uradalom részéről **Tóth Mihály** szalárdi földbirtokos, továbbá **Huszt Imre, Farnos, Csohaj, Csanólos, Szentjobb, Sárszeg** és **Poklostelek** községek előjárói illetőleg kiküldött képviselői és mintegy 200 érdekelt fél.

Nem csekély feladat volt a sok szétágazó érdek összeegyeztetése. Az érdekeltek számos kifogást tettek a rendezés ellen, végre azonban **Schmiedt kulturmérnök** és **Kovácsnay Marcell** főszolgabíró felszólalása meggyőzte őket, hogy érdekeik csorbát nem szenvednek, mire megnyugodtak a tervezetben.

Schmiedt kulturmérnök behatóan ismertette az alternatív három tervét, melyek közül az érdekeltség azt a tervet fogadta el, mely a szabályozást átmetszéssel és vízművek felállításával akarja megoldani.

Ezután a püspökség megbízottja jelentette ki, hogy szintén az átmetszéssel létesítendő rendezés eszméjét fogadja el — és ehhez a szükséges területet **Schlauch Lőrincz** bíbornok nevében teljesen ingyen átengedi, a mit az érdekeltség lelkes éljenzéssel vett tudomásul.

Végül még az egyes községek kiküldöttjei tettek apróbb észrevételeket, a melyeket jegyzőkönyvbe írtattak.

Nagyvárad-i hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyvárad-i piacon 1901. február hó 26-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.60—13.20. Kétszeres buza 12.80—12.20. Rozs 13.—12.40. Arpa 12.—11.60. Zab 12.40.—12.—Tengeri: 10.40.—10.—Borsó 36.—. Lenese 42.—. Bab 16.80. Köleskása 25.—. Burgonya 5.80. 100 kiló lángliszt 25.—. zsemlyelisz 24.50. fehérkenyér liszt 23.50. barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 5.40. szalma 1.20 Szalonna 102.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. bükkfa 6.40, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —96, öntött gyertya —.84. Lámpaolaj —.82. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, uj bor 54.—, mész 2.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 22.—, köles 12.—, repce —.—, dió 54.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 28, szalonna 1.20, sertéshus —.96, jah-hus 64, veres hagyma 16, fog-hagyma 44, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kólaolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1901. február hó 26-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 625—670, egy pár másodrendű jármás ökör 460—580, egy pár harmadrendű jármás ökör 260—450, 1 drb. fejős tehén 95—230. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 160—235. 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 110—176, 2 drb. veres borju 24—46, 1 drb. fél éves borju 32—48, 1 drb. egy éves borju 46—72, két éves borju 68—134. 1 drb. hizott sertés 82—150.

3 pár fél éves 32—38, 1 pár egy éves sertés, 38—58, 1 pár két éves sertés 68—150. 1 drb. igás ló 110—220, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbor 10—20.

Forgalmi kimutatás 1901. évi február hó 26-ról. Tiszta buza körülbelül 420 hltr, kétszeres buza 90 hltr, rozs 150 hltr, árpa 90 hkl. zab 180 hltr, tengeri 300 hltr, burgonya 250 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 110 drb., félhizott 260, sovány 170, süldő 750, malac 837, hizott marha 12, jármás ökör 290, fejős tehén 220, borju 180, bivaly 10, juh és kecske 150, ló 310.

Belech Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A „Tiszántul” eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, február 26.

Oszták hitel	—	—	—	—	674.25
Magyar hitel	—	—	—	—	684
Allamvasut	—	—	—	—	671.50
Rimamurányi	—	—	—	—	481.50
Magyar jelzálog	—	—	—	—	441.50
Salgótarjáni	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—

Határidők.

Budapest, február 26.

Buza októberre	—	—	—	—	7.67
Buza áprilisra	—	—	—	—	7.44
Tengeri	—	—	—	—	5.20
Rosz apr.	—	—	—	—	7.28
Zab apr.	—	—	—	—	6.15
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. február 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	118.25
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	93.75
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	121.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	119.—
Magyar föltehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	93.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	99.80
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	93.50
Tiszaszabályozás szegeci sorsjegyek kölesön	—	—	—	—	169.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	142.—
Oszták járdék papírban	—	—	—	—	98.25
Oszták járdék ezüstben	—	—	—	—	98.10
Oszták járdék aranyban	—	—	—	—	117.75
Oszták korona járdék	—	—	—	—	98.25
Oszták államsorsjegyek	—	—	—	—	187.—
Oszták magyar bank részvény	—	—	—	—	16.70
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	683.50
Oszták hitelintézet részvény	—	—	—	—	670.75
Párisi vista	—	—	—	—	95.35
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	19.08
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	117.40
London vista	—	—	—	—	240.50
20 márkás arany	—	—	—	—	28.50

SZERKESZTOI POSTA.

Szerk. posta. Többen felhívták figyelmünket a Szabadság újabb sárhányására, melylyel Szent Antal illeti. Elolvastuk a támadást, mely minden aktualitás nélkül van feltálatva, nagy lelki szegénységre valló vicczek kisérletében. Az egész dolog felekezeti gyűlölködésből ered, mely csak a szerkesztés izléstelen voltát leplezi le, de a szt. Antal gloriáját el nem homályosítja. Vajjon ha a zsidók vagy kálmánisták tisztelének tárgyairól írva valaki így — túrné az ügyesség. Hisszük ezt is megeléglő.

A szerkesztőcsoporthoz felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Önkénytes árverés.

F. évi márczius hó 3-án, d. e. 9 órától kezdve 18 drb. berni és simmenthali fajta tenyészmarha melyek között van 12 drb. fejős tehén 1 drb. 3 éves, 1 drb. 15 hónapos berni bika és 4 drb. különböző koru üszőborju önkénytes árverésen fognak eladatni.

Vasuti állomás. Less.

Pta.-Pankota, 1901. febr. 16.

Középesy Testvérek.

A „TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők
a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezércikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda részvénytársaság

elvéllal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos áruk mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legújabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetmények,

részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étiapok,

meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek, palaczkfeliratok, sorsjegyek,

gyászjelentések, levélpapírok és borítékok,

valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meholtak } papíron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.